

ske osvobodilne vojne so ugotovili, da je zakladna ladja potopljena v najbolj ozkem delu reke East River v bližini Newyorka. Ako bo Amerika odklonila kapitanovo prošnjo za podporo pri dviganju, se bo lotil sam dela. Že pred 40 leti je ameriški kapitan Jurij Thomas doznal, da je ladja z zlatom dosegla Newyork leta 1783, baš ob času, ko so se pripravljale angleške čete, da zapustijo Newyork. Ladja je prejela povelje, da se mora zateči v luko Connecticut in tamkaj izplačati vojake. Ko se je hotela ladja pokoriti temu povelju, je zadela ob skalo ter se potopila pri »Peklenških vratih«. O zlatem tovoru na ladji so znali le nekateri angleški višji častniki in še le po za Angleže nesrečno končani vojni so se začeli zanimati za potopljeno zlato. Kapitan Thomas je potrošil celo svoje premoženje za iskanje zlata in umrl v bedi. Najnovejši iskalec Lake si obeta več uspeha nego njegov prednik, ker ima na razpolago najbolj moderna dvigalna in potapljaška sredstva. Poslužil se bo podmornice, ki bo opremljena z od njega izumljenimi potapljaškimi aparati. Iz podmornice ven ne bodo ovirale potapljačev dolge cevi za dovod zraka, kakor se dogodi, ako mora potapljač v morje z ladje.

Rokavice iz novejega usnja. Orjaško ptico noja smo že opisovali v našem listu. Do pred leti so lovili ter preganjali noja radi peres, katere so nosile ženske za klobuki. Pokrivala z nojevimi peresi so iz mode in sedaj lovijo nedolžnega noja radi njegove kože, iz katere izdelujejo najmodernejše usnje za ženske čevlje. Ženska moda je že v drugič vzrok nojevih preganjanj.

Suhi led. V Nemčiji so odkrili postopanje, da izdelujejo suhi led, kar je nekaj popolnoma novega. Suhi led je v velike kocke stisnjena ogljikova kislina, ki vsebuje 80 stopinj mrzlot. Prednost suhega ledu pred naravnim je ta, da se ne topi, ampak tekom 8 dni zgine kot kafra. Ta led se bo lahko pošiljal v zavojih po pošti.

Ljubljenec »mokrih« senatorjev zopet prijet. Gospod Cassidy v Washingtonu je med zakonodajalci, ki sede v senatu (zgornji zbornici Zedinjenih držav), dobro znana osebnost. Saj je izredno postrežljiv in vsakemu senatorskemu suhemu grlu rad pomaga s par požirki »tega hudega« — proti odškodnini seveda... Vedno ga je najti okrog vladnega poslopja, in splošno se ga ne kliče z drugim imenom kakor »Mož z zelenim klobukom«. Večkrat ga je že policija prijela pri njegovem »dobrodelnem« opravilu, a vedno se je še srečno izmazal. Zdaj ga je zopet zadela nesreča, da se nahaja pod policijskim nadzorstvom; to pot se bo pa težko izvil, kajti našli so pri njem šest pajntov brinjevca. Žejni senatorji si bodo morali iskati kako drugo moč, dokler ne bo mož v zelenem klobuku zopet na svobodni.

Če je mož preveč zaspan. Skrajno nezadovoljna je postala s svojim možem Mrs. Lillian M. Wolda v Chikagu zaradi njegove večne zaspanosti, in je iz tega vzroka vložila tožbo na razpoko. Na sodnji je potožila, da, kadar

Zdravi zobje
SARGOV

KALODONT

267

koli so jih prišli obiskat njeni znanci, je njen mož vedno zadremal na stolu, ali jih je pa kar pustil in se spravil v posteljo. Enako je tudi vedno zaspal, kadar sta se kje nahajala na obisku. Pri vsem tem pa je možiček star še le 22 let. Tudi drugače, pravi žena, ni imela z njim nič prijetnega življenja. Zaročni prstan za njo je kupil na obroke. Prvi obrok 5 dolarjev je še sam plačal, druge obroke je pa morala ona sama poravnati.

Podkurjena ameriška reka. Leta 1776 je bila reka East River, ki teče skozi Newyork, v zimi tako debelo zamrznjena, da jo je prekorajčila vojska s konji in topovi. Danes je to že davno izključeno. Ob reki je bogznaj koliko raznih tvornic, ki izlivajo vanjo vsako uro po 400.000 ton vroče vode. Radi tega dovoda tople vode se dvigne temperatura reke za 10 stopinj.

Koliko zavžije Evropa. Največ kruha povprečno poje v Evropi Belgija. Vsak Belgijec poje povprečno 289 kg kruha na leto. Najmanj kruha v Evropi pa poje Švicar. Temu zadostuje letno 140 kg. Za Belgijcem pride na vrsto Francoz z 270 kg letno, potem Nizozemec z 227, Čehoslovak z 217, Španec z 206,

Rus s 195, Italijan s 190, Anglež in Irec s 183 in Nemec s 171. Kar se tiče krompirja, ga pospravi največ Nemec, potem Belgijec, ki poje letno 449 kg krompirja, Čehoslovak ga poje 384 kg in Francoz 295 kg. Čaja popije največ Anglež in sicer 4 in pol kg letno, najmanj pa Francoz, ki ga popije samo 400 gramov letno.

Zahvala Dijaškega Podpornega društva. Ob priliki Velnar-Borkove poroke so se gostje spomnili Dijaškega podpornega društva v Ljubljani, ki oskrbuje slovenske katoliške visokošolce s ceno hrano, in prispevali vsak po svojih močeh ter nabrali skupno 220 Din. Dijaško podporno društvo izreka za velikodušen čin darovalcem iskreno hvalo!

Priporočila se pri nakupu blaga manufaktura trgovina
M. E. ŠEPEČ
Maribor, Grajski trg št. 2

391

Popravek. V 11. številki »Slovenskega Gospodarja« pri oglasu: Občni zbor Ljudske posojilnice v Celju se 7. točka pravilno glasi **Volitev načelnstva.** — Ljudska posojilnica v Celju.

Zločini v državno korist.

Žalostna smrt boritelja za neodvisnost Irske

V predvojnem ter medvojnem času se je po celem svetu veliko pisalo o neumornem boritelju za neodvisnost Irske Rogerju Casement. Vse svoje moči je posvetil cilju: domovino — katoliško Irsko iztrgati Angležem in jo ovenčati s krono svobode ter neodvisnosti. Radi borbe proti Angliji je moral pobegniti v Ameriko in od tamkaj se je prepeljal oktobra 1914 na Norveško v mesto Kristijanija. Odrekal je Angležem pravico do rekrutacije Ircev v svetovni borbi.

Kakor hitro je zvedel angleški poslanik na Norveškem Findlay, kje je buditelj Irske, se je lotil s podkupovanjem njegovega sluga Norvežana Christensena. Obljubil mu je najprej nagrada 5000 funtov šterlingov, ako pomaga svojemu gospodu iz življenja. Sluga se je delal skraja nagnjenega k izdajstvu, dasi je obveščal gospodarja o načrtih angleškega poslanika, ki mu je zvišal

krvavo nagrado od 5 na 10 tisoč funtov šterlingov.

Ker je uvidel Irec, da na Norveškem ne bo stalno varen pred angleškimi morilci, se je zatekel v Nemčijo. Nemška podmornica ga je izkreala aprila 1916 na irski obali. Dne 3. avgusta 1916 so ga obesili Angleži javno v Londonu kot veleizdajalca.

Smrt bojavnika proti fašizmu.

Leta 1924 je bil celi svet poln poročil o zagonetni smrti italijanskega socialističnega poslanca Matteotija. V parlamentu v Rimu je nameraval nastopiti z odkritji, ki bi bila škodovala fašizmu in ga onemogočila pred zunanjim svetom. Dne 10. junija 1924 je bil Matteoti odpeljan v avtomobilu in pet dni za tem so našli njegovo bogznaj kolikokrat zabodeno truplo ob cesti pri Bassano di Sutti. Ugotovili so prvotno javnosti prikriti morilce, ki so prejeli pred sodiščem le malenkostno kazno za zločin, ki je pripomogel fašizmu do trdnih tal.

Kam je izginil poljski general Zagorski?

Pred tremi leti so se sukala vsa časiška poročila dolgo časa krog zagonetke z izginulim poljskim generalom Zagorskim. Zagorski je pripadal med svetovno vojno avstrijskemu generalnemu štabu. Po končani vojni in po oživanju svobodne Poljske je prevzel maršal Pilsudski Zagorskega v poljsko vojsko. Kakor znano, je bil današnji in prvotni gospodar Poljske Pilsudski ne kaj časa potisnjen v politično ozadje. Leta 1926 se je zopet povzpел na površje in tedaj se je drznil general Zagorski, nastopiti proti njemu. Radi tega ga je pustil maršal zapreti v Wilni. Dne 6. avgusta 1927 bi ga naj bili prepeljali v Varšavo. V Wilni je stopil v spremstvu oficirjev v avtomobil s številko W 6141. Od tedaj je izginila za njim vsaka sled.

Poljski socijalni demokratje so širili pred dobrim letom letake, na katerih je stalo črno na belem, da oni general, ki bi naj bil vstopil v avto »W 6141«, ni bil Zagorski, ampak njemu za las podobni Kowalski.

Zagorskega so oficirski pristaši Pilsudskega zaprli v Varšavi v poslopje legionarjev. Z mučenjem so hoteli izsiliti iz njega pismene dokaze, ki bi bili maršala onemogočili kot zopetnega vladarja Poljske, ker jim Zagorski ni maral izročiti zahtevanega, so ga ustrelili, ker mrtvi ne govorijo in ne izdajajo.

Kje je carsko ruski general Kutiepow.

V našem listu smo se že bavili z izginutjem carsko ruskega generala Kutiepowa. Da osvežimo čitateljem spomin na to osebnost, beležimo, da je bil Kutiepow ob koncu svetovne vojne pod polkovnik, ki je ohranil zvestobo carju. Pozneje se je boril v armadi Deninkina in Wrangla proti boljševikom. Z umikom Wranglovcev s Krima je pribežal tudi on z drugimi ruskimi begunci v Evropo. Radi hrabrosti je postal general in ruski veliki knez Nikolaj Nikolajevič ga je imenoval za voditelja oborožene ruske begunske sile proti sovjetom. Kutiepow je bila ona tajna moč, ki je organizirala v Rusiji upore proti sovjetskim mogočnjakom. Baje je nameraval odstraniti sedajnega diktatorja Rusije Stalina. General je bil ona močna osebnost, ki bi bila lahko postala za sovjetse usodepolna in radi tega je morala izginiti.

Dne 26. januarja 1930 ob 10. uri dopoldne je vstopil general v Parizu v sivkasto pobarvani avto, kateremu je sledil drugi rdeč avtomobil. Od tedaj je izginila o generalu vsaka sled. Razpisana je nagrada 1 milijon frankov onemu, ki bi izsledil zločinca, a doslej je še ni postal deležen nikdo.

Francoska policija je resnega mnenja, da so odpeljali člani ruske sovjetske tajne policije generala do morske obali, kjer je že čakala nanj ruska ladja. Prepeljali so na na Rusko sovjetom v roke, ki so skušali iz njega izsiliti vse nadaljne načrte ruskih izseljencev proti boljševikom. General se je gotovo ustavljal izdajstvu in radi te-

ga so uporabili napram njemu Stalinov recept: mrtvi molčijo!

Našteti vzgledi zločinov v državno korist izvirajo iz novejših časov in jih smo podali za vzgled, kakih sredstev se poslužujejo večkrat mogočnjaki, da se iznebijo za vedno jim neljubih osebnosti.

Grozodejstva ruskih sovjetov.

Kaj je cilj preklenščakov v človeški podobni, ki so se polastili vodstva sovjetske Rusije? Uničenje vsake vere. Laž in prevara sta tem trinogom vera. Kakor z verskim uprašanjem je tudi z moralnim. Kar pripovedujejo poznavalci o ruski nemorali, spominja na Sodomo ter Gomoro. Otroci zločinci — je v današnji Rusiji nekaj vsakdanjega ter samoobsebi razumljivega.

Pri vsakem preganjanju kristjanov gre najprej proti duhovščini. Profesor Megunoff (Rus) piše: »Duhovnikom (v sovjetski Rusiji) so potisnili na glavo krono iz bodeče žice. V Tzaritzinu in Karnihinu so jim sežagali kosti, v Poltovi in Kamenchuku so nataknil duhovnike na kolce. V Poltovi, kjer je vladala ter gospodarila navadna vlačuga, so nabodli na kole en dan 18 menihov. Grozna usoda je doletela metro polita Benjamina v Leningradu. Radi njegovega svetega življenja ga je častila ter spoštovala cela Rusija. Odposlan ci čeke (tajne policije) so ga privedli pred revolucionarno sodišče. Predsednik ga je nagovoril z besedami: »Obtoženi, podaj svojo zadnjo izjavo!« — Metropolit se je dvignil, kakor poročajo očitvidci, z dostojanstvom brez razburjenja. V dvorani je vladala tišina. »Jaz sem zvest sin svojega naroda«, je začel metropolit, »jaz ga ljubim in sem ga ljubil vedno. Srečen sem, da mi je (narod) odgovoril na ljubezen.« Sodniki so bili ganjeni radi skromnosti in samozatajevanja starčka. Predsednik

ga je pozval, naj se brani ter zagovarja. Nato je odgovoril obtoženi: »Kar se mene tiče, ne vem za sodbo; ni mi znano, ali se bo glasila na smrt ali življenje. Čisto neodvisno od vaše sodbe obračam oči v nebo. Jaz se bom pokrival (kar je tudi storil) in je rekel: Bodil Bog zahvaljen za vse, kar bo prišlo.« Teh par stavkov je napravilo na zbrane najglobokejši utis. Čeka se ni drznila, obsoditi častitljivega starčka. Samo so sklenili, da ga prepeljejo v Moskvo. V resnici je pa bil par dni za tem v bližini Leningrada ustreljen od sovjetskih vojakov.

Na enak način kakor metropolit Benjamin je bilo tekom nekaj let v Rusiji umorjenih 20 škofov in 700 duhovnikov. Po največ so jih mučili nepopisno grozno.

Nadškofa iz Perma so živega sežgali, poprej so ga oslepili. Škofa iz Belgoroda so zadušili v kotlu vrelega lima. Enega škofa so obesili pred altarjem njegove cerkve. Veliko duhovnikov so križali. V Tscherdinu so napodili v rusko zimo brez obleke duhovnika. Polivali so ga tako dolgo z vodo, da se je spremenil v ledeni steber.

Grozovitosti tekom tokratnega preganjanja na Ruskem so tako mnogostevilne ter grozne, da so v največ slučajih mnogo hujše nego so bile v prvih stoletjih krščanstva pod rimskimi cesarji.

Tudi v Rusiji se je udejstvovalo, da so ravno mučeniki najboljši pomagači za neomajenost vere. Leta 1922 so ustavili sovjeti krvava preganjanja, ki so bila v glavnem naperjena proti duhovščini. S tem niso bili strašni pokolji duhovščine končani, ampak se niso upali svečnikov javno obsojati na smrt. Duhovnike so začeli od leta 1922 naprej zapirati in jih pošiljati v pregnanstvo in to ne po izrečni sodbi, ampak pod pretvezo, da je to le upravna potreba. Radi tega je ostala usoda ječe in prognanstva, ki je zadela toliko duhovnikov, da danes javnosti prikrita. Poleg tega so odvzeli sovjeti cerk-

Novo!

MOJ TOVARIŠ

Novo!

Molitvenik za mladeniče, s posebnim naukom za vojake.

Obseg 230 strani. Cena 16 Din z rdečo obrezo in 20 Din, z zlato obrezo.
Po pošti 2 Din več. Dohi se v TISKARNI SV. CIRILA V MARIBORU,
Koroška cesta 5 in v podružnici Aleksandrova cesta 6.

Za fante, posebno za vojake, dozdej še nimamo posebnega molitvenika. Zato nam je »MOJ TOVARIŠ« ravno prav prišel. V kratkih pa jednatih besedah imaš tu na prvih 40 straneh lepe stanovske nauke za mladeniče. Na naslednjih 25 straneh pa je napisal iz lastne skušnje bivši konjeniški podčastnik res zlato nauke za vojake. Drugi del obsega razne pobožnosti in molitve s posebnim ozirom na mladeniče. Slovenski vojak piše o tem molitveniku: »Tako sem segel po lični knjižici in moje pričakovanje ni bilo varano. Kako krasen tisk! In oblika, kako ljubka! Ta molitvenik se bo prav dobro prilegel ozkim žepom naših fantov in vojakov. Marsikateri izmed njih se bo potrkal po prsih in rekel: Tu je »MOJ TOVARIŠ«, moj kamerad, ki gre z mano! Mladeniči! To knjigo si kupimo vsi! Fantje! Brez »MOJEGA TOVARIŠA« ne pridite k vojakom! »MOJ TOVARIŠ« naj spremlja povsod vsakega fanta, vsakega vojaka! Dobre matere in ljubke sestric! Kupite »MOJEGA TOVARIŠA« svojim sinovom in bratom, ki odhajajo k vojakom, pošijite ga pa tudi svojim sinovom in bratom, ki so še pri vojakih!«